

**Regionų komiteto nuomonė. Regionų požiūris į žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą.
Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymas ES švietimo politikoje**

(2010/C 141/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- pažymi, jog daugeliu atvejų vietos ir regionų valdžios institucijoms yra pavesta pradėti mokytis naudotis žiniasklaidos priemonėmis visuose formaliojo švietimo lygiuose. Todėl reikėtų tinkamos procedūros, kuri leistų padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms skatinti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo projektus,
- pabrėžia, kad žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas turėtų būti įtrauktas į strateginiu planu grindžiamą naują ES bendradarbiavimo švietimo srityje etapą,
- pažymi, kad reikia aiškiai apibrėžti ir atskirai įvardyti visas pagrindines žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo sudėtines dalis, kadangi kiekvienai jų vystyti būtina atskira strategija, dalyviai ir išteklių,
- nori pabrėžti, jog reikėtų ir vartotojams aiškinti, ką reiškia naudotis žiniasklaidos priemonėmis. Be to, labai svarbu, kad ir žiniasklaida rodytų didesnę pagarbą vartotojų teisėms.

Pranešėjas: András Szalay (HU/LDAE), Vespřemo miesto tarybos narys

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

1. Regionų komitetas palankiai vertina tai, kad Europos Komisija ne tik išskėlė žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo svarbos klausimą, bet ir nurodė pagrindinius šios politikos principus ir tikslus, išplaukiančius iš žiniasklaidos priemonių raštingumo apibrėžties ⁽¹⁾. Komisija taip pat atsižvelgė į 2008 m. spalio 8–9 d. RK plenarinėje sesijoje priimtą nuomonę ⁽²⁾.

2. Regionų komitetas viliasi, kad Europos Komisija toliau dėst pastangas nuosekliai plėtoti 2007 m. pradėtą žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo politiką. Jis ragina Komisiją pasinaudoti RK nuomonės pastabomis ir atsižvelgti į subsidiarumo principą bei vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijos ypatumus. RK taip pat prašo Komisijos toliau rengti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo veiksmų planą bendradarbiaujant su kitomis ES institucijomis, UNESCO ir vietos ir regionų valdžios institucijomis. Siekiant šių tikslų, būtina atsižvelgti į tai, kad:

a) kultūros politikos, aktyvaus ES piliečių dalyvavimo ir naudotojų informavimo požiūriu šio ypatingos svarbos politinio tikslo turi siekti visos susijusios šalys, nes žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumui įgyvendinti būtina, kad skatinant naujoves švietimo srityje dalyvautų visi regionai ir valstybės narės;

b) pagal EB sutartį švietimo ir mokymo politika priklauso išskirtinai valstybių narių kompetencija, tuo tarpu Europos Sąjunga, prireikus, padeda gerinti įvairias nacionalines sistemas kurdamas papildomas Bendrijos priemones ir sudarydama sąlygas keistis informacija bei gerėja praktika. Tai pabrėžiama ir 2008 m. Komisijos komunikate „Atnaujintas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginis planas“ ⁽³⁾;

c) švietimo ir mokymo strateginio plano dokumente ⁽⁴⁾ žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas laikomas viena skaitmeninio raštingumo šakų, tačiau su šiuo teiginiu būtų galima nesutikti, kadangi žiniasklaidos priemonių naudojimo

raštingumas gali atlikti lemiamą vaidmenį įgyvendinant daugelį dokumente iškeltų tikslų ir prioritetų (pavyzdžiui, gebėjimo skaityti, mokėjimo mokyti, aktyvaus pilietiškumo, kultūrų dialogo skatinimo ir mokymosi visą gyvenimą);

d) neatidėliotini strateginio plano ⁽⁵⁾ prioritetai:

— įvairiose srityse ugdyti svarbiausius bendruosius gebėjimus,

— parengti priemones, kurios padėtų sukurti institucinę aplinką, skatinančią kūrybiškumą ir naujoves, pagrįstas kritiškai vertinamomis ir protingai naudojamomis naujomis informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT), ir kurios leistų pagerinti mokytojų rengimo kokybę,

— kurti institucijų ir švietimo bei mokymo įstaigų, mokslinių tyrimų institutų, kultūros veikėjų ir kūrybinę veiklą vykdančių subjektų partnerystę.

Šie prioritetai labai glaudžiai siejasi su svarstymais dėl žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo igūdžių ugdymo;

e) daugeliu atvejų vietos ir regionų valdžios institucijoms yra pavesta pradėti mokyti naudotis žiniasklaidos priemonėmis visuose formaliojo švietimo lygiuose. Todėl reikėtų tinkamos procedūros, kuri leistų padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms skatinti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo projektus, programas ir sudaryti susitarimus, įskaitant įvairias privataus ir viešojo sektoriaus dalyvių, kultūros ir mokymo įstaigų ir profesionalių turinio kūrėjų partnerystes, ir visa tai susieti su formaliuoju ir neformalioju švietimu griežtai laikantis teisės aktų nuostatų.

3. Todėl Regionų komitetas taip pat prašo žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą, kaip devintąjį pagrindinį gebėjimą, įtraukti į Europos orientacinius metmenis, išdėstytus Rekomendacijoje 2006/962/EB. Iš tiesų, šiam tikslui nereikėtų didelių papildomų Bendrijos išteklių, tačiau tai labai padėtų už formalųjį švietimą atsakingoms valstybių narių ir regionų institucijoms priimti sprendimus, kurie leistų įtraukti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymą į mokymo programas.

⁽¹⁾ Šiuo klausimu Komisija rėmėsi Europos Parlamento rezoliucija dėl žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo skaitmeniniame pasaulyje, priimta 2008 m. gruodžio 16 d., 2008/2129(INI).

⁽²⁾ Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato „Europinis požiūris į žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą skaitmeninėje aplinkoje“ (CdR 94/2008 fin).

⁽³⁾ COM(2008) 865 galutinis.

⁽⁴⁾ COM(2008) 865 galutinis.

⁽⁵⁾ COM(2008) 865 galutinis.

4. Europos Komisija turėtų aiškiai skirti mokymąsi internetu (e. mokymąsi) ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymą, t. y. laikytis kritiško požiūrio į internetą – internetinės aplinkos žiniasklaidos priemonę. Reikėtų patikslinti, kad e. mokymasis nėra laikomas žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymu, o įgūdžiai IRT srityje bei skaitmeninis raštingumas ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas – skirtingi dalykai. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas turi sudaryti sąlygas žmonėms tapti aktyviais visuomenės dalyviais ir išsaugoti vietas bei regionų kultūrinę įvairovę ir tapatybę (pasiūlyti naujas galimybes reikšti savo nuomonę, suteikti viešąją erdvę atokiaose vietovėse gyvenantiems žmonėms ir mažumoms).

Pagrindinės prielaidos

5. RK norėtų atkreipti dėmesį, kad žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įgūdžių ugdymas derinant su mokymo naudotis žiniasklaidos priemonėmis metodais mokyklose ir už jos ribų labai svarbus Europos ateičiai. Be to, derinant šiuos du aspektus taip pat reikėtų skatinti mokytis naudotis naujosiomis informacinėmis ir ryšių technologijomis, kurios labai svarbios socialinei ir profesinei integracijai.

6. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įgūdžių ugdymas – vienas esminių nepilnamečių, jaunimo ir žmogaus orumo apsaugos žiniasklaidoje aspektų. Jis padeda išmokyti sąmoningai naudoti žiniasklaidos priemones ir skatina kuriant žiniasklaidos turinį vadovautis bendro reguliavimo ir savireguliacijos principais⁽¹⁾. Tačiau žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įgūdžių stiprinimas gali tik papildyti šioje srityje nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu vykdomą kontrolę ir su žiniasklaidos priemonėmis susijusią teisinę nepilnamečių apsaugą. Be to, šie įgūdžiai atveria piliečiams galimybę diskutuoti dėl visų visuomenės dalyvių atsakomybės ir ugdo aktyvius, žiniasklaidos priemonių naudojimo įgūdžių turinčius piliečius. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas taip pat labai svarbus Europos politinei kultūrai ir aktyviam ES piliečių dalyvavimui, todėl į žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo politiką turi būti kreipiamas dėmesys visose valstybėse narėse ir visuose administraciniuose ir politiniuose lygmenyse.

7. Žiniasklaidos priemonių apsuptyje gyvenančio jaunimo švietimui būtinos kokybiškai naujos strategijos, kuriose taip pat būtų atsižvelgiama į žiniasklaidos ir mokyklų atliekamą kultūrinį ir socialinį vaidmenį skleidžiant informaciją ir vertybes. Apibrėžiant pedagogo vaidmenį taip pat reikėtų pripažinti faktą, kad besimokantieji yra nesąmoningai socializuojami pasaulyje, kuriame žiniasklaida pasirengusi greitai pateikti paruoštus ir dažnai primityvius atsakymus į jaunimui iškilančius klausimus.

Bendrųjų įgūdžių ugdymas taip pat turi apimti žiniasklaidos turinio aiškinimą, kadangi kritiško požiūrio formavimas visų pirma siejamas su nuo pat ankstyvos vaikystės pažįstamais žiniasklaidos pateikiamais modeliais, kurie nesąmoningai veikia mūsų pasaulio suvokimą.

8. Taikant atvirojo koordinavimo metodą naujiems švietimo ir mokymo rodikliams nustatyti ir naujoms vertybėms apibrėžti reikėtų:

- a) tikrinant gebėjimą skaityti ir suprasti tekstą reikėtų įvertinti ir gebėjimus, susijusius su žiniasklaidos turiniu, kadangi šiuolaikinėje elektroninėje ir skaitmeninėje aplinkoje šis turinys kuriamas derinant teksto, vaizdo ir kino priemones;
- b) nustatant kūrybiškumo ir naujovių skatinimo vertinimo kriterijus, atsižvelgti į tai, kad projektai, kuriais siekiama ugdyti kūrybiškumą kuriant turinį, yra pagrindinis būdas spręsti problemą ir sukurti kolektyvinio darbo galimybę.

9. Viena pagrindinių pernelg lėto žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo priežasčių – Europos švietimo politikoje neiškiai apibrėžtos žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ir skaitmeninio raštingumo sąsajos. IRT naudojimas mokymo praktikoje tapo vienu iš būdų užtikrinti skaitmeninę prieigą ir skatinti lygias galimybes. Šiuo metu jaunimas labai lengvai įgyja žinių, būtinų naudotis kompiuterine įranga. Tuo tarpu mokytojai šių įgūdžių turi nepakankamai, kad galėtų mokyti kritiškai analizuoti žiniasklaidos turinį, kuris prieinamas skaitmenine forma, ir ugdyti kūrybiškumą, t. y. skirti dėmesio dviem pagrindiniams žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo aspektams.

10. Todėl reikėtų nedelsiant dar kartą pergalvoti skaitmeninio raštingumo ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo sąsajas, kad dėl šių įgūdžių neskyrimo nenukentėtų švietimo sistema. Be skaitmeninių gebėjimų, reikėtų ugdyti didesnę jaunimo gebėjimą kritiškai vertinti ir geriau suprasti žiniasklaidos turinį, kad jie išmoktų įvertinti saugumui keliamą pavojų ir geriau suvoktų su privatumo teise ir manipuliavimo duomenimis susijusias problemas.

11. Konsultacijose dėl švietimo ir mokymo politikos, susijusiose su žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumu, labai svarbūs šie aspektai:

- skaidresnė ekspertų grupių ir už parengiamąjį darbą, pasiūlymų rengimą ir sprendimų priėmimą Europos Komisijos generaliniuose direktoratuose atsakingų grupių vykdoma veikla,

⁽¹⁾ Šiuo klausimu RK norėtų nurodyti dvi savo nuomones CdR 67/2004 fin. Europos audiovizualinės politikos reguliavimo ateitis ir CdR 172/2007 Europos kultūros globalizuotame pasaulyje darbotvarkė.

- žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo mokymo politika turėtų būti rengiama gerai supratęs tikrąją padėtį ir atsižvelgiant į regionų požūri,
- priimtos rekomendacijos ir veiksmų planai turi būti naudingi įvairiems (ir turintiems skirtingų polinkių) suinteresuotiesiems subjektams, prisidedantiems prie žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įgūdžių lavinimo (t. y. vyriausybės, valdžios institucijos, teritoriniai administraciniai vienetai, turinio kūrėjai, mokslininkai, kultūros ir švietimo įstaigos, NVO ir pilietinės visuomenės organizacijos). Rengiant rekomendacijas ir veiksmų planus turėtų būti planuojami ir tam būtini ištekliai.

12. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas turėtų būti įtrauktas į strateginiu planu grindžiamą naują ES bendradarbiavimo švietimo srityje etapą.

Pastabos

13. Regionų komitetas pritaria Europos Parlamento rezolucijai, kurioje pabrėžiama, kad žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas yra būtinas gebėjimas visiems piliečiams, gyvenantiems informacijos ir ryšių visuomenėje⁽¹⁾, ir mano, kad siektinas tikslas – sukurti žiniasklaidos priemones mokančią naudoti visuomenę, o būdas šiam tikslui pasiekti – žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymas. Todėl primena, kad visiems Europos piliečiams, visų pirma patiriantiems problemų dėl geografinio atskyrimo arba atokumo, būtina užtikrinti vienodas galimybes naudotis internetu.

14. Reikia aiškiai apibrėžti ir atskirai įvardyti visas pagrindines žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo sudėtinės dalis, kadangi kiekvienai jų vystyti būtina atskira strategija, dalyviai ir ištekliai. Todėl šiuo metu labai svarbu:

- piliečiams užtikrinti technologinę prieigą (visų pirma, plačiajuosčio ryšio paslaugas, elektronines atvaizdavimo sistemas ir tekstų rengimo programinę įrangą) ir prieigą prie Europos, nacionalinio ir vietos garsinio ir vaizdinio paveldo. Bendras istorijos ir kultūros paveldas turi būti prieinamas gimtąja kalba vadovaujantis 2006 m. Rygos deklaracija dėl e. įtraukties ir atsižvelgiant į RK šiuo klausimu pateiktas rekomendacijas⁽²⁾,
- stiprinti žiniasklaidos turinio atrankos įgūdžius, gebėjimą kryptingai parinkti informaciją, ją susisteminti, visų pirma internete, kai nėra įgaliotų ir kontroliuojamų svetainės administratorių (pavyzdžiui, leidyklos, redakcijos, kritikai), ypač tais atvejais, kai informacijos, žiniasklaidos ir komercinių tekstų negalima patikrinti,

- išmokti kritiškai vertinti žiniasklaidos sektorius ir jų produktus, ypatingą dėmesį skiriant vykdomiems moksliniams tyrimams ir metodų, kurie padeda ugdyti garsinio, vaizdinio ir nelineinio turinio supratimą, taikymui; susieti disciplinas – ekonomiką, antropologiją, sociologiją, psichologiją – su žiniasklaida atsižvelgiant į jos veikimo metodus ir socialinį vaidmenį bei spręsti žiniasklaidos reguliavimo požūriu svarbius klausimus,
- ugdyti aktyvų ir kūrybišką būtinų techninių ir praktinių įgūdžių, priemonių ir žinių naudojimą, visų pirma praktiškai įgyvendinant projektus. Labai svarbu skirti dėmesį žiniasklaidos garso ir vaizdo priemonėms ir garsinio ir vaizdinio turinio kūrimui, pateikimui ir sklaidai naudojant skaitmenines technologijas,

- skatinti dalyvauti viešajame vietos gyvenime, visų pirma informuoti apie privatumo apsaugą, asmens teises asmens duomenų tvarkymo atveju ir visuomenės interesus,

- didinti piliečių sąmoningumą, kad naudodamiesi žiniasklaidos produktais atsižvelgtų į autorių teisių, privatumo ir žiniasklaidos teisinius aspektus, ir informuoti apie baudžiamąją ir civilinę atsakomybę už padarytus nusižengimus,

- gerinti piliečių gebėjimus atsargiai elgtis su savo asmeniniais duomenimis internete ir informuoti, visų pirma, vaikus ir jaunimą, apie įvairius naujose žiniasklaidos priemonėse slypinčių pavojų šaltinius.

15. Regionų komitetas, neabejodamas Europos Komisijos minėtų sričių (komercinių pranešimų, garsinių ir vaizdinių kūrinių ir interneto) svarba kalbant apie gerąją praktiką, mano, kad teminiai prioritetai turėtų būti įtraukti į būsimas rekomendacijas, kadangi priešingu atveju žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymas apsiribos tik minėtomis trimis sritimis.

16. Tikimasi, kad gebėjimų sumaniai ieškoti informacijos, kritiškai vertinti ir kūrybiškai naudoti turinį ugdymas padės žiniasklaidos erdveje užtikrinti nepilnamečių ir jaunimo apsaugą bei pagarbą žmogaus orumui, todėl valdžios institucijos, priimdamos teisės nuostatas, šioms žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo klausimams turėtų teikti pirmenybę.

17. Be to, reikėtų mokyti ir vartotojus naudotis žiniasklaidos priemonėmis. Taip pat labai svarbu, kad ir žiniasklaida rodytų didesnę pagarbą vartotojų teisėms.

⁽¹⁾ 2008/2129(INI).

⁽²⁾ RK nuomonės: E. įtrauktis CdR 5/2008 fin. ir i2010 – Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti CdR 252/2005 fin.

18. Regionų komitetas norėtų pabrėžti, jog mokymo kritiškai vertinti žiniasklaidos priemonės nepakaks, kad būtų užkirstas kelias su turinio teikimu susijusiai įvairaus pobūdžio žalai (pavyzdžiui, beprasmis smurtas žiniasklaidoje, vartotojų teisių pažeidimas teikiant žiniasklaidos paslaugas, autentiškumo ir galiojimo problemos, manipuliavimas ir pan.). Be to, žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymas neturi lemiamos (nebent labai mažą) reikšmės tokioms sritims, kaip žiniasklaidos konvergencija, prieiga prie skaitmeninių archyvų ir jų sąsajos, autorių teisių reforma ir jų reglamentavimas, arba net elektroninė vyriausybė⁽¹⁾. Žiniasklaidos naudojimo raštingumo ugdymas apima šias sritis, jų kontekstą ir padeda ugdyti naudotojų, suvokiančių viešoje erdvėje ir žiniasklaidoje platinamą turinį, pilietiškumą. Todėl nepakanka ugdyti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo – būtinas ir reguliavimas reikiamu lygmeniu deramai atsižvelgiant į vietos ir regionų valdžios institucijų kompetenciją ir patirtį.

19. Būsimose rekomendacijose ir veiksmų planuose reikėtų numatyti pagrindinių žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įgūdžių ugdymo programas, kurios būtų susietos su valstybių narių švietimo ir mokymo sistemomis (taip pat ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo požiūriu) ir kuriose būtų atsižvelgta į skirtingas šalių švietimo ir kultūros tradicijas, esminius regioninėse sistemose taikomų mokymo metodų skirtumus ir galimybes siekti masto ekonomijos.

20. Rengiant rekomendacijas ir veiksmų planus labai svarbu atsižvelgti į geriausios praktikos pavyzdžius. Regionų komitetas norėtų atkreipti dėmesį į savo nuomonę⁽²⁾, kurioje teigiamai vertinamos Komisijos pastangos panaudoti patirtį, sukauptą įgyvendinant vietos ir regionų programas, susijusias su žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumu visoje Europoje, kuriant platformas dialogui, rengiant susitikimus ir steigiant geriausios praktikos mainų tinklus.

21. Vis dėlto Komitetas reiškia susirūpinimą šiais klausimais:

- kadangi šiuo metu ES nevyksta žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo stebėseną, nėra garantijų, kad bus remiamasi gerąja žiniasklaidos priemonių naudojimo praktika,
- nėra numatytas geriausios praktikos vertinimas pagal pagrindinius žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įgūdžius,
- neišspręstas išsamaus kritiško požiūrio į įgyvendinimo veiksmingumą klausimas,
- nesukurta duomenų bazė, kuri leistų plėtoti, pritaikyti ir panaudoti geriausią praktiką plačiu mastu.

⁽¹⁾ Žr. RK nuomonę „i2010. Skaitmeninės bibliotekos“, CdR 32/2006 fin.

⁽²⁾ CdR 94/2008 fin.

Todėl reikėtų sukurti tinkamą organizacinę ir profesionalią infrastruktūrą. Pavyzdžiui, sukurti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo centrus sekant MEDIA programos pavyzdžiu (pagal šią programą buvo sukurti informacijos centrai) arba išplėsti veikiančių centrų veiklos sritį, taip pat stiprinti ar plėsti Europos Komisijos įsteigtos žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ekspertų grupės konsultacinę funkciją.

22. Laikydamosi subsidarumo principo ir atsižvelgdama į valstybių narių savarankiškumą, Europos Komisija, prireikus, gali joms padėti rengti jų nacionalines žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo strategijas skiriant reikiamą dėmesį pagrindiniams žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įgūdžiams. Kuriant nacionalines strategijas, reikėtų pagal galimybes užtikrinti, kad rengimo procese dalyvaus už žiniasklaidos reguliavimą atsakingos institucijos, švietimo politikos sprendimus priimančios dalyviai, vietos ir regionų valdžios institucijų, pilietinės visuomenės atstovai, turinio kūrėjai, naujovių žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo srityje diegėjai ir kt.

23. Padėtis valstybėse narėse ir regionuose labai skiriasi, todėl žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo rekomendacijos ir veiksmų planai turi būti parengti taip, kad juos būtų galima perkelti į vietos socialinį ir ekonominį modelį. Todėl būtina surinkti išsamią informaciją apie padėtį valstybėse narėse ar netgi regionuose, visų pirma dėmesį skiriant vietos valdžios institucijų, institucijų finansavimo struktūrų ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą ugdančių pedagogų motyvacijai ir veiklai.

24. Žiniasklaidos aplinkoje pokyčiai vyksta labai sparčiai, todėl reikia nuolat vykdyti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo tyrimus ir vertinimus, kuriuose dalyvautų už audiovizualinio sektoriaus bei elektroninių ryšių reguliavimą atsakingos įvairių valstybių narių valdžios institucijos ir būtų skatinamas jų bendradarbiavimas siekiant ugdyti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą.

25. Regionų komitetas ragina Europos Komisiją sudaryti sąlygas vietos ir regionų valdžios administracinėms struktūroms kurti regioninius tyrimų ir informacijos skyrius, kuriems būtų pavesta nagrinėti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo klausimus.

26. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra pagrindinės žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo dalyvės, kadangi jos yra arčiausiai piliečių, atsako už daugelio švietimo įstaigų veiklą, jų žinioje yra žiniasklaidos priemonės ir kitos kultūros įstaigos (bibliotekos, kultūros centrai ir pan.), jos valdo Europos ir kitus plėtros fondus. Todėl būtų naudinga vietos ir regionų valdžios institucijoms pradėti informavimo kampanijas remiantis ES rekomendacijomis ir geriausia praktika ir sudaryti didesnes bendradarbiavimo galimybes žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo srityje Europos regionuose ir tarptautinėje erdvėje.

27. Reikėtų skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas remti su žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymu susijusius projektus ir susitarimus ir pirmiausia siekti šių tikslų:

a) skubi padėties analizė:

įvertinti realiąją žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo padėtį, atsižvelgti į jau vykdomą bendradarbiavimą ir partnerystę;

b) tinklo kūrimas, dalyvių įtraukimas:

sujungti visus atitinkamoje teritorijoje veikiančius dalyvius: žiniasklaidos pramonę (kino, televizijos, spaudos, radijo atstovus, interneto turinio teikėjus ir kūrėjus), žiniasklaidos organizacijas, švietimo sistemos atstovus, reguliavimo institucijas, kultūros ir mokslinių tyrimų institutus, visuomenines organizacijas;

c) oficialusis įteisinimas:

kurti viešąsias paslaugas ir tarnybas žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumui skatinti;

d) orientavimas ir informavimas:

rengti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo kampanijas, remti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo centrus, kurie veiktų regionų lygiu ir nustatytų geriausią praktiką, ją skleistų ir informuotų piliečius;

e) aktyvus dalyvavimas, atstovavimas vietos lygiu:

paskatos, sklaidos politika, priemonių suteikimas, įgūdžių ugdymas ir žiniasklaidos platformų sukūrimas, sudarantis galimybę plačiam visuomenei kurti žiniasklaidos turinį, ypatingą dėmesį skiriant nepalankioje padėtyje esančioms socialinėms grupėms, mažumoms ir neįgaliesiems;

f) bendradarbiavimas:

dalyvauti ES nacionaliniuose ir regioniniuose bendradarbiavimo tinkluose;

g) dialogas:

įgyvendinti valdžios institucijų iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimą, pradėti bendras diskusijas žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymo klausimais;

h) regionų švietimo politika, mokymo reglamentavimas:

vietos ir regionų valdžios institucijos turi vykdyti veiksmus, kuriais siekiama įtraukti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymą į visus formaliojo švietimo lygius, skatinti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo discipliną įtraukti į pedagogų rengimo programas, taip pat kaip atskirą dėstomąjį dalyką į mokyklų ir mokymosi visą gyvenimą programas;

i) partnerystės steigimas ir rėmimas:

švietimo ir formaliojo bei neformaliojo mokymo srityse kurti turinio kūrėjų ir švietimo bei mokslo įstaigų partnerystę žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumui ugdyti (pavyzdžiui, vietos žiniasklaidos priemonių, įmonių ir švietimo bei mokslo įstaigų bendradarbiavimo projektus, organizuoti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo kampanijas ir renginius), tačiau atidžiai stebėti žiniasklaidos dalyvavimo pobūdį, jos materialinius interesus, taip pat stebėti, ar yra griežtai laikomasi teisės aktų steigiant šias partnerystes.

28. Regionų komitetas ragina Komisiją imtis priemonių mokymo politikos įgyvendinimui finansuoti, remti bandomuosius projektus ir skatinti mokslinius tyrimus žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo srityje, kadangi šios iniciatyvoms įgyvendinti galėtų būti skiriamas finansavimas pagal šiuo metu įgyvendinamas programas (pavyzdžiui, *Comenius* regioninio bendradarbiavimo projektai) arba būsimoms iniciatyvoms numatytas finansavimas. Nustatytiems tikslams pasiekti iš pat pradžių reikia numatyti atitinkamus ir įvairius išteklius, todėl RK pritaria Europos Parlamentui ⁽¹⁾ ir mano, kad žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo paprogramė turėtų būti aiškiai ir tikslingai įtraukta į kitas Europos Sąjungos paramos programas, kaip antai *Comenius*, švietimas ir mokymasis visą gyvenimą, *eTwinning* partnerystė, *Safer Internet* ir Europos socialinio fondo programa.

29. Regionų komitetas ypač teigiamai vertina tai, kad Europos Komisija, žvelgdama į ilgalaikę perspektyvą, pradėjo rengti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo rodiklius. Komitetas taip pat tikisi, kad žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo rodikliai nebus paremti tik žiniasklaidos priemonių naudojimo būdus ir trukmę atspindinčiais skaičiais, kadangi žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumui įvertinti būtina remtis asmens gebėjimų įvertinimo metodais (nors suprantama, kad į tokį metodą žiūrима nepatikliai, kadangi sunku pritaikyti kiekybinius rodiklius, t. y. kiekybiškai įvertinti kūrybiškumą ir gebėjimą kritiškai vertinti turinį).

Briuselis, 2009 m. gruodžio 3 d.

Regionų komiteto
pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE

⁽¹⁾ 2008/2129(INI).